

70
19. júlí

REGLUGJÖRD

um

skoðun á síld og ýmsar framkvæmdir Síldareinkasölu Íslands.

Samkvæmt 14. gr. í lögum nr. 61, 14. júní 1929, um einkasölu á útfluttri síld, hefir atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið sett eftirfarandi ákvæði um skoðun á síld og um nánari framkvæmdir Síldareinkasölu Íslands.

I. KAFLI.

Framkvæmdarstjórn, prókúra o. fl.

1. gr.

Ekkert skip má afgreiða frá íslenzkri höfn, er hefir meðferðis til útlanda síld, saltaða, kryddaða eða verkaða á annan hátt, nema þá sem útflutt er að tilhlutun, eða með leyfi „Síldareinkasölu Íslands“. Undanskilin er aðeins sú síld, er innlendar verksmiðjur senda út, lagða í olíu eða krydd í loftþéttum dósum, sem taka ekki yfir 5 kg. hver.

2. gr.

Útflutningsnefnd hefir yfirstjórn á öllum framkvæmdum einkasölnnar. Til þess að skuldbinda einkasöluna þarf undirskrift minnst þriggja nefndarmanna.

Nú getur útflutningsnefndarmaður ekki mætt á fundi, eða ekki næst til hans, þegar taka þarf einhverja ákvörðun, og skal þá kveðja til varamann hans.

3. gr.

Þrír framkvæmdarstjórar, kosnir af útflutningsnefnd, hafa á hendi alla daglega stjórn og umsjón einkasölnnar samkvæmt því sem nánar er tilgreint í 4. gr. einkasölulaganna, sbr. 5. og 7. gr. þeirra. Framkvæmdarstjórar eru jafnir að völdum og hafa hver um sig prókúrumboð fyrir einkasöluna.

4. gr.

Heimili einkasölnnar og varnarþing er á Akureyri.

Útflutningsnefnd er sakaraðili í málum, er einkasöluna varða, og er löglegt að birta stefnu formanni hennar.

5. gr.

70

Nú verður einkasalan skaðabótaskyld, og greiðast þá skaðabæt- 19. júlí
ur úr varasjóði einkasölnunnar, meðan til hrekkur. Nægi varasjóður ekki,
greiðast bætur til bráðabirgða af óskiftu andvirði selðrar síldar það ár,
sem skaðabæturnar falla til útborgunar, ef annað fé er ekki fyrir hendi,
en endurgreiðast eigendum þeirrar síldar, að nokkru eða öllu leyti, eftir
nánari ákvörðun útflutningsnefndar, þegar varasjóður verður greiðslu-
fær. Nú hefir skaðabótarkrafa verið gerð og er þá einkasölnunni heimilt
að leggja til hliðar fé til skaðabótagreiðslunnar, af andvirði selðrar síld-
ar það ár, er tildrög til skaðabótanna urðu. En komi ekki til skaðabóta-
greiðslunnar, skal geymslufé úthlutað síðar til þeirra síldareigenda, er
frádráttinn urðu að þola.

6. gr.

Nú verður einhver skaðabótaskyldur einkasölnunni fyrir samn-
ingsrof, og renna þær skaðabætur þá í varasjóð.

II. KAFLI.

Umboðsmenn.

7. gr.

Einkasalan skal hafa minnst 2 fasta aðalumboðsmenn, annan bú-
settan á Akureyri en hinn á Siglufirði. Skiftast umdæmi þeirra um
Ólafsfjarðarmúla. Ennfremur skal aðalumboðsmaður vera austanlands
og annar á Vestfjörðum, ráðnir til eins árs í senn, þegar svo mikil síld-
arsöltun er ákveðin á þeim slóðum að framkvæmdarstjórn einkasölnunnar
í samráði við útflutningsnefnd telji þörf sérstakra aðalumboðsmanna
þar.

Auk þess getur einkasalan haft sérfróðan aðalumboðsmann, er
hefir aðsetur á Siglufirði eða Akureyri. Skal hann hafa umsjón með
þeirri síld, sem er krydduð, sykursöltuð eða verkuð að einhverju öðru
leyti öðruvísi en venjuleg saltsíld.

8. gr.

Aðalumboðsmenn skulu hafa sérstaklega góða þekkingu á síld
og öllu er að síldarverkun lýtur, svo og á kröfum síldarneytenda í
helztu síldarmarkaðslöndum, til þessarar vöru. Sé eigi kostur manna
með slíka sérþekkingu, getur útflutningsnefndin séð þeim mönnum, er
hún að öðru leyti telur sérstaklega vel til þess starfa fallna, fyrir fræðslu
í þessum greinum, og má til þess verja allt að hálfum kostnaði úr mark-
aðsleitarsjóði, gegn hinum hluta kostnaðarins annarsstaðar frá.

70

19. júlí

9. gr.

Útflutningsnefnd gefur aðalumboðsmönnum erindisbréf og ákveður laun þeirra. Þeir skulu rita undir eiðstaf, um að hlýða nákvæmlega öllum þeim ákvörðunum, er settar eru og settar kunna að verða, um störf þeirra.

10. gr.

Aðalumboðsmenn geta í samráði við framkvæmdarstjóra og útflutningsnefnd, og með samþykki þeirra, tekið sér aðstoðarmenn, svo marga sem nauðsyn er á, til þess að gegna þeim störfum, sem aðalumboðsmönnum vinnst ekki tími til að inna af hendi. Aðalumboðsmenn bera ábyrgð á umboðsstörfum aðstoðarmanna sinna.

Framkvæmdarstjórar, í samráði við útflutningsnefnd, geta látið aðalumboðsmenn skiftast á um eftirlit í umdæmunum, til að fá sem bezt samræmi í matið um allt land, þar sem síld er flutt út.

11. gr.

Aðalumboðsmenn og aðstoðarmenn eru trúnaðarmenn einkasölunnar. Ákveður framkvæmdarstjórn laun aðstoðarmanna í samráði við útflutningsnefnd.

12. gr.

Þessi eru störf aðalumboðsmanna:

- a. Að sjá um, eftir fyrirmælum framkvæmdarstjórnar eða ákvæðum laga og reglugerðar, alla meðferð síldarinnar, flokkun eftir stærð og gæðum, umbúðir, merkingu o. fl. Má enga síld salta, krydda eða verka á annan hátt til útflutnings, nema með leyfi þeirra.
- b. Að hafa nákvæmt eftirlit með því, að fylgt sé öllum reglum, sem settar eru, eða settar kunna að verða, um flokkun síldar, umbúðir um hana og alla meðferð hennar, þangað til hún er flutt úr landi.
- c. Að safna daglega, hver úr sínu umdæmi, skýrslum um afla frá hverju skipi, er stundar síldveiðar til söltunar með herpinót, reknetum eða á annan hátt, svo og um landnótasíld, lagnetasíld o. s. frv., og tilkynna skrifstofunni á Akureyri jafnóðum, svo og hvað saltað er, kryddað eða verkað á annan hátt, og ætlað er til útflutnings, allt eftir nánari tilgreiningu á þar til gerðum eyðublöðum.
- d. Að leiðbeina öllum þeim, er þess óska og við síldarverkun fást, í öllu því, er að síldarverkun lýtur og kenna þeim nýjar verkunaraðferðir, sem útflutningsnefnd og framkvæmdarstjórar telja líklegar til aukins og betri markaðar, og þess vegna æskilegt að

kenndar verði. Krefjast má þóknunar fyrir leiðbeiningar í nýjum verkunaraðferðum, og rennur hún í markaðsleitarsjóð. 70
19. júlí

- e. Að leiðbeina útgerðarmönnum í útbúnaði skipa til síldveiða, svo að hagfelld sé til varnar skemmdum á síldinni.
- f. Að meta síldina, segja fyrir um flokkun hennar og merkingu og veita henni viðtöku fyrir einkasölunnar hönd, samkvæmt settum reglum, og gefa vottorð um hana á farmskírteini til útflutnings.
- g. Að skera úr ágreiningsmálum milli seljanda og kaupanda um það, hvort ný síld sé verkunarhæf markaðsvara til manneldis, eða samkvæmt því, sem samningar standa til.
- h. Að halda árlega námsskeið, í samráði við útflutningsnefnd, fyrir þá menn, er gerast vilja trúnaðarmenn einkasölunnar, í öllum þeim greinum, er slíkum mönnum er nauðsyn á að kunna.

III. KAFLI.

Síldarmat og umbúðir.

13. gr.

Enga síld, er einkasölulögin ná yfir, má flytja úr landi, nema hún hafi áður verið verkuð, skoðuð, metin og merkt, samkvæmt ákvæðum þessarar reglugerðar, eða fyrirmælum framkvæmdarstjórnar.

14. gr.

Tunnur skulu vera hreinar og þéttar, úr góðu efni, vel bentar, með hæfilega breiðum og þykkum járngjörðum, eða járn- og trébentar. Ákveða aðalumboðsmenn í samráði við framkvæmdarstjóra hvað taka skuli gilt, ef ágreiningur verður um stærð og ásigkomulag. Útflutningsnefnd getur sett sérstakar reglur um efni í tunnur, þykkt á stöfum og botnum, gerð gjarða svo og um rúmtak á tunnum og mæling þeirra. Fara skal eftir fyrirmælum trúnaðarmanna einkasölunnar um það, í hve margar hæðir megi hlaða síldartunnum í skip til útflutnings.

15. gr.

Einkasalan hefir heimild til að setja sérstakar reglur um fitumagn síldar til útflutnings.

16. gr.

Síld þá, sem er krydduð, sykursöltuð, flött, eða verkuð öðruvísi en venjuleg saltsíld, er einkasalan því aðeins skyld að taka til sölu, að fyrirmælum sérfræðings hennar í þeim efnum, hafi verið fylgt og hún telji hana hæfa fyrir erlendan markað.

70

19. júlí

17. gr.

Nú hefir einhver síldarframleiðandi fengið leyfi til að verka síld til útflutnings samkvæmt 7. gr. einkasölulaganna og getur hann þá fengið metna nýja þá herpinótasíld, landnótasíld og netasíld, er hann ætlar að verka til útflutnings, ef hann sendir aðalumboðsmanni þess umdæmis, er hann ætlar að verka síldina í, beiðni um það, með nægum fyrirvara, og tilkynnir jafnframt, hve mikla síld hann óskar að láta meta nýja, og á hvaða tíma vertíðarinnar.

18. gr.

Síld, sem metin hefir verið ný, má flytja út án endurmats, innan 8 sólarhringa frá því að hún var metin, enda hafi hún allan þann tíma verið undir eftirliti trúnaðarmanns einkasölunnar, og að hans dómi ekki orðið fyrir neinum skemmdum eða hróflun, frá því matið fór fram. Gæta skal þess vandlega, að tunnurnar séu vel þéttar og þækilfullar, Á matsvottorðinu skal þess getið, að síldin sé aðeins frummetin.

19. gr.

Alla síld, sem ekki hefir verið metin ný, og flutt út innan 8 sólarhringa frá söltun, skal meta áður en hún er flutt út, þó ekki fyr en hún hefir legið 14 daga í salti. Skoða skal nákvæmlega gæði og stærð 5—25% síldarinnar eða meira, ef þörf krefur, eftir því hve jöfn eða misjöfn hún reynist.

Nú reynist síld, að dómi aðalumboðsmanns, eigi útflutningshæf, en þó eigi lakari en svo, að sumt af henni megi telja útflutningshæft, ef valið er úr, og getur þá aðalumboðsmaður leyft þetta, enda á eigandi síldarinnar þá rétt á aðstoð trúnaðarmanns einkasölunnar til starfsins. Kostnað við þetta greiðir eigandi síldarinnar.

20. gr.

Nú dregst útflutningur síldar 10 daga eða lengur, frá því er matinu lauk, og skal þá endurmeta hana, áður en hún er flutt út, nema henni að dómi trúnaðarmanns hafi verið haldið svo vel við, að hún hafi ekki getað orðið fyrir neinum skemmdum.

21. gr.

Enga síld má flytja um borð í skip til útflutnings, nema trúnaðarmaður einkasölunnar sé viðstaddur, og líti eftir að allar tunnur séu vel lagarfullar, þéttar, hreinar og að öllu leyti í góðu ásigkomulagi.

22. gr.

Til söltunar á venjulegri saltsíld, skal nota nýtt og hreint, hæfi-

lega malað Trapanisalt, eða aðra tilsvarendi tegund. Salt í hverja tunnu 70 skal mælt eða vegið, og skal fyrir venjulega hafsíld aldrei ætla minna 19. júlí en 28 kg. í hverja tunnu (90 kg.). Að öðru leyti ákveður framkvæmdarstjórn saltmagnið, í samráði við umboðsmenn.

IV. KAFLI.

Flokkun og merking.

23. gr.

Alla síld, sem söltuð er, eða verkuð á annan hátt til útflutnings, skal merkja með firmamerki einkasölunnar, og skal það stimplað eða brennt á annan eða báða tunnubotnana.

24. gr.

Sé hafsíld söltuð án nákvæmrar stærðarflokkunar, skal ávallt tína úr magrar, mjóslegnar síldar og smásíld.

Nú telur framkvæmdarstjórn þörf á að flokka síld eftir stærð. Getur hún þá krafist að flokkun fari fram á þann hátt, sem fyrir er mælt í hvert sinn.

25. gr.

Merkja skal hverja tegund síldar með ákveðnu merki, sem framkvæmdarstjórn ákveður og setur reglur um.

26. gr.

Að jafnaði má aðeins flytja út til manneldis þá síld, sem er fyrsta flokks að gæðum. Þó geta framkvæmdarstjórar einkasölunnar, ef þörf gerist, tekið til sölu eða leyft útflutning á síld, sem ekki er fyrsta flokks, en merkja skal þá síld sérstöku merki, og greinilega skal það fram tekið á farmskírteinum, að hún sé ekki fyrsta flokks.

27. gr.

Umboðsmenn ákveða, í samráði við útflutningsnefnd og framkvæmarstjóra, hvernig merkja skuli kryddaða og sykursaltaða síld til aðgreiningar frá venjulegri saltsíld, svo og síld, sem söltuð er á annan hátt, magadregin, höfuðskorin, flött o. s. frv.

28. gr.

Framkvæmdarstjórar í samráði við útflutningsnefnd skulu láta gera tilraunir með nánari stærðarflokkun en ákveðið er í reglugerð þessari. Nú verður einum hinna ákveðnu stærðarflokka skift í fleiri

- 70 undirflokka og skal þá merkja hvern þeirra fyrir sig með aukamerki.
19. júlí Aðalumboðsmenn ákveða í samráði við framkvæmdarstjóra, hvernig merkja skuli.

29. gr.

Reynist ekki unnt að fá síldina flokkaða eftir stærðum, frekar en fyrir er mælt í þessari reglugerð, eða ef nauðsynlegt reynist að flokka saltaða síld, má gera það á kostnað markaðsleitarsjóðs. Skal þá reikna þeim, er síldina leggur til, verð hennar, eftir meðalverði þess flokks, er hún heyrði undir áður, en markaðsleitarsjóður tekur eða greiðir þann verðmismun, er hin aukna flokkun kann að hafa í för með sér.

30. gr.

Einkasalan hefir rétt til að krefjast þess af saltendum, að þeir magadragi 10% af þeirri síld, sem þeir verka til útflutnings, eða meira ef þörf krefur.

31. gr.

Nú vill framkvæmdarstjórn láta reyna nýjar verkunaraðferðir, og ekki er völ á hæfum manni til þess að gera það fyrir eigin reikning, má þá gera það á kostnað markaðsleitarsjóðs.

V. KAFLI.

Ýms ákvæði.

32. gr.

Framkvæmdarstjórn skal stöðugt halda nákvæmar skýrslur um alla síld, sem söltuð hefir verið, krydduð, eða verkuð á annan hátt til útflutnings. Framkvæmdarstjórnin skal og jafnan, svo sem unnt er, afla upplýsinga um þá síldveiði í öðrum löndum, er áhrif gæti haft á sölu íslenzkrar síldar, og yfir höfuð kynna sér allar markaðshorfur eftir föngum.

33. gr.

Brot gegn reglugjörð þessari, varða sektum frá 1000 til 50000 krónum. Ef brot er ítrekað getur einkasalan neitað að taka síld til sölu og útflutnings, frá þeim er brotið hafa. Mál út af brotum gegn reglugjörð þessari skulu rekin sem almenn lögreglumál.

Reglugjörð þessi öðlast þegar gildi og birtist til leiðbeiningar og eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli. 70
19. júlí

Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið, 19. júlí 1929.

Tryggvi Þórhallsson.

Páll Pálmason.

STAÐFESTING KONUNGS á skipulagsskrá fyrir Menningar- 71
sjóð Vestfirðinga, útgefin á venjulegan hátt, að mandatum af dóms-
og kirkjumálaráðherra 31. júlí 1929. Skipulagsskráin er þannig:

SKIPULAGSSKRÁ

fyrir

Menningarsjóð Vestfirðinga.

1. gr.

Sjóðurinn heitir Menningarsjóður Vestfirðinga og er stofnaður í minningu Jóns Sigurðssonar forseta, og skal starfsemi sjóðsins helguð anda hans og dæmi.

2. gr.

Tilgangur sjóðsins er að efla meningu og framfarir á Vestfjörðum, eftir þeim nánari ákvæðum, sem gerð eru í skipulagsskrá þessari. Fyrst um sinn skulu allar tekjur sjóðs þessa renna til eflingar héraðsskóla Vestfjarða, meðan þess gerist þörf; þó er slíkt framlag af hálfu sjóðsins bundið því skilyrði að fjársöfnun til sjóðsins haldi stöðugt áfram, til eflingar sjóðnum og skal halda séstakan reikning um framlag sjóðsins til skólans.

3. gr.

Sjóðurinn er stofnaður með eftirfarandi fjárframlögum frá:

Arngrími Fr. Bjarnasyni póstaðgreiðslum. í Bolungarvík	kr. 100.00
Birni Guðmundssyni kennara frá Næfranesi í Dýraf.	— 100.00
Guðmundi Jónssyni listskurðarm. frá Mosdal	— 50.00
Kristjáni Guðmundssyni kaupmanni Ísafirði	— 50.00

Samtals kr. 300.00